

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือซีแอลอาร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้สำหรับหนังสือกฎหมายไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างระบบการจัดหมู่ทั้งสามระบบสำหรับหนังสือกฎหมายไทย ตลอดจนเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียเพื่อใช้กับหนังสือกฎหมายไทย โดยตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. ระบบการจัดหมู่หนังสือซีแอลอาร์มีโครงสร้างของระบบเหมาะสมกับหนังสือกฎหมายไทยมากกว่าอีกสองระบบ
2. ระบบการจัดหมู่หนังสือทั้งสามระบบสร้างขึ้นสำหรับจัดหมู่หนังสือในห้องสมุดต่างประเทศ ซึ่งมีระบบกฎหมายแตกต่างไปจากของไทย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือซีแอลอาร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้ จากเอกสารและจากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์จัดหมู่และทนายตราสารหนังสือภาษาไทยในห้องสมุดจำนวน 7 แห่ง เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เลขหมู่หนังสือกฎหมายไทย ตลอดจนข้อดี ข้อเสียของระบบการจัดหมู่ทั้ง 3 จากความเห็นของบรรณารักษ์ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเลขหมู่จากบัตรรายการหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดกฎหมายจำนวน 3 แห่ง เพื่อศึกษาสภาพการใช้เลขหมู่ในความเป็นจริงสำหรับหนังสือกฎหมายไทย แล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หัวเรื่องภาษาไทย สาขานิติศาสตร์ ซึ่งมีผู้ทำการวิจัยไว้แล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาระบบกฎหมายจารีตประเพณี ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายอเมริกัน กฎหมายไทย และหนังสือกฎหมายไทย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระบบกฎหมาย ตลอดจนหนังสือกฎหมายของทั้งสองประเทศซึ่งใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือกฎหมายทั้งสามระบบ ได้แก่ ระบบจัดหมู่หนังสือซีแอลอาร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมดิวอี้ พบว่า

ระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์เป็นระบบที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้จัดหนังสือกฎหมายของต่างประเทศในมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย โดยใช้อักษรย่อชื่อประเทศร่วมกับเลขทศนิยม 3 หลัก เป็นสัญลักษณ์ มีการแบ่งย่อยออกเป็น 10 หมวดตามลักษณะและเนื้อหาของหนังสือ โดยเรียงลำดับเลขหมู่ตั้งแต่เรื่องทั่วไป แหล่งที่มาของกฎหมาย หลักกฎหมายและกฎหมายประเภทต่าง ๆ ตามลำดับ ระบบการจัดหมู่นี้มีเลขหมู่สำหรับกฎหมายระหว่างประเทศเพียง 2 เลข คือ 990 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล และ 995 การขัดกันแห่งกฎหมาย ส่วนหนังสือที่มีเนื้อหาทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องที่นอกเหนือจากนี้จะต้องนำไปจัดไว้ในหมวด JX ของระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน นอกจากนี้ยังมีเลขแบบแผนในรูปของจุดทศนิยมสำหรับเติมในเลขหมู่ทุกหมู่ เพื่อแสดงลักษณะและเนื้อหาของหนังสือ ทั้งในแง่ทั่วไปและแง่กฎหมาย ระบบการจัดหมู่นี้ไม่เคยมีการปรับปรุง เลขหมู่เลยนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 เป็นต้นมา และเป็นระบบการจัดหมู่ที่ไม่มีบรรณนิชช่วยในการค้นหาเลขหมู่

ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน เป็นระบบที่แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็น 20 หมวดใหญ่ แต่ละหมวดแบ่งออกเป็นหมวดย่อยๆ โดยใช้อักษร 2 หรือ 3 ตัวร่วมกับเลขทศนิยม ภายในหมวดย่อยมีการแจกเลขหมู่ออกเป็น 7 ประเภท และมีตารางลักษณะต่าง ๆ เพื่อใช้แจกเลขหมู่ให้ละเอียดยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม K ซึ่งเป็นหมวดที่กำหนดขึ้นใช้กับหนังสือที่มีเนื้อหาทางกฎหมายเป็นหมวดที่ได้รับการพัฒนาหลังสุดโดยเฉพาะหมวดหนังสือกฎหมายของไทยยังไม่มีการจัดทำ ดังนั้นหนังสือกฎหมายจึงกระจายไปอยู่ตามหมวดต่าง ๆ เช่น หมวด H, J และหมวดอื่น ๆ ระบบการจัดหมู่รัฐสภาอเมริกันเป็นระบบการจัดหมู่ที่มีการปรับปรุงอยู่เสมอ และส่วนใหญ่หมวดที่จัดทำเสร็จแล้วจะมีบรรณนิชสำหรับช่วยค้นหาเลขหมู่อยู่ท้ายเล่ม

ระบบทศนิยมดิวอี้ แบ่งเนื้อหาวิชาความรู้ออกเป็น 10 หมวดใหญ่ และมีการแบ่งย่อยในแต่ละหมวดโดยใช้อักษรสัญลักษณ์เป็นเลขทศนิยมสามหลักและจุดทศนิยมต่อไปได้ นอกจากนี้ยังมีตารางเลขประกอบอีก 7 ตารางเพื่อบอกความหมายเฉพาะหรือลักษณะที่สำคัญ และจะใช้ได้เมื่อระบุไว้ในแผนการจัดหมู่เท่านั้น หมวดที่ใช้สำหรับหนังสือกฎหมาย คือ หมวด 340 ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ 20 มีการขยายเลขหมู่ให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น โดยเรียงลำดับเลขหมู่ตั้งแต่เรื่องทั่วไปทางด้านกฎหมาย กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายทหาร กฎหมายภาษี กฎหมายการค้า กฎหมายสังคม กฎหมายอาญา กฎหมายส่วนบุคคล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา และวิชากฎหมายในภูมิภาคต่าง ๆ ระบบการจัดหมู่นี้มีมิตรชนี่สัมพันธ์เพื่อช่วยในการค้นหาเลขหมู่ในทุกหมวดหมู่ แต่มีคำศัพท์สำหรับค้นหาเลขหมู่ทางด้านกฎหมายน้อย

ผลการสัมภาษณ์บรรณารักษ์จัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยในห้องสมุดจำนวน 7 แห่ง ปรากฏว่าบรรณารักษ์ที่ใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือลิวเลอร่าให้ความเห็นวาระบบนี้ให้เลขหมู่สำหรับกฎหมายไทยไว้มากพอสมควร แต่ยังคงขาดเนื้อหากฎหมายใหม่จำนวนมากเนื่องจากเป็นระบบการจัดหมู่ที่มีได้มีการปรับปรุงเลขนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตามบรรณารักษ์แก้ปัญหาด้วยการขยายเลขหมู่เองจากช่วงเลขหมู่ที่เว้นว่างไว้ ระบบการจัดหมู่มีการเรียงลำดับเนื้อหาตามแบบกฎหมายไทยดี มีสัญลักษณ์ง่ายแก่การจดจำ และมีตารางช่วยที่เหมาะสมกับหนังสือกฎหมาย แต่ไม่มีมิตรชนี่ช่วยในการค้นหาเลขหมู่ บรรณารักษ์ต้องอ่านทั้งระบบการจัดหมู่ จึงจะหาเลขหมู่ได้

บรรณารักษ์ที่ใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันมีความเห็นที่แตกต่างกัน คือบรรณารักษ์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบรรณารักษ์สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ความเห็นว่าเนื่องจากการไม่มีหมวดหมู่เฉพาะสำหรับหนังสือกฎหมายไทย ทำให้ต้องจัดหนังสือเหล่านี้กระจายไปตามหมวดต่างๆ มีผลทำให้หนังสือไม่เรียงลำดับตามเนื้อหาตามกฎหมายไทยสัญลักษณ์ของเลขหมู่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการจดจำและค้นหา บรรณารักษ์สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการกระจายเลขทศนิยม และตารางช่วยทำให้สะดวกแก่การแบ่งย่อยคำศัพท์กฎหมายมีน้อยและไม่ค่อยตรงกับกฎหมายไทย ส่วนดรชนี่มีคำศัพท์น้อยไม่สะดวกแก่การค้นหาเลขหมู่ ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดรัฐสภาซึ่งใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันตามแบบเฉพาะของตัวเอง ให้ความเห็นที่ต่างออกไปว่า ระบบนี้ให้รายละเอียดซับซ้อนมากในบางเรื่อง แต่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดรชนี่ ส่วนเรื่องอื่นให้ความเห็นตรงกับบรรณารักษ์อีก 2 ท่านซึ่งใช้ระบบเดียวกัน

บรรณารักษ์ที่ใช้ระบบทศนิยมของตัวอักษรให้ความเห็นตรงกันว่า ระบบนี้ยังขาดเนื้อหาบางเรื่องที่เป็นกฎหมายใหม่ สัญลักษณ์ง่ายแก่การจดจำและค้นหา การกระจายเลขทศนิยมและตารางช่วยง่ายแก่การใช้ คำศัพท์กฎหมายไม่ค่อยตรงกับกฎหมายไทย และดรชนี่มีคำศัพท์น้อยเกินไปไม่เพียงพอแก่การค้นหาเลขหมู่ ความเห็นที่ต่างกัน คือ การเรียงลำดับเนื้อหาตามกฎหมายไทย บรรณารักษ์หอสมุดกลาง กระทรวงยุติธรรมให้ความเห็นว่า ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ เพราะมีการขยายเลขหมู่ขึ้น

ใช้เองสำหรับประมวลกฎหมายที่สำคัญ ส่วนบรรณารักษ์สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ให้ความเห็นว่าการเรียงลำดับเนื้อหากฎหมายไทยยังไม่ดีนัก

จากการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบบการจัดหมู่ทั้งสามระบบ จากความคิดเห็น
ของบรรณารักษ์ปรากฏผลว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์มีข้อดีคือ มีความสมบูรณ์ของโครงสร้าง
เอื้อต่อการจัดหมู่ของหนังสือกฎหมายไทย และมีการเรียงลำดับเนื้อหากฎหมายไทยดี สัญลักษณ์ง่าย
แก่การจดจำ ตารางช่วยแก่การใช้ คำศัพท์ทางกฎหมายตรงกับกฎหมายไทย ส่วนข้อเสียคือยังขาด
เลขหมู่สำหรับกฎหมายใหม่ และไม่มีดรรชนี

ระบบการจัดหมู่รัฐสภาอเมริกันมีข้อดีในเรื่องสัญลักษณ์ มีตารางช่วยกระจายเลขหมู่มาก
ข้อเสียคือ ไม่มีหมวดหมู่สำหรับกฎหมายต้องจัดหนังสือกระจายไปตามหมวดอื่น ๆ ทำให้เนื้อหาไม่
เรียงลำดับ คำศัพท์กฎหมายไม่ตรงกับกฎหมายไทยและมีน้อย ดรรชนีมีคำศัพท์น้อยเกินไป

ระบบทศนิยมของคิวอี้มีข้อดีในเรื่องสัญลักษณ์ ส่วนข้อเสียคือ โครงสร้างระบบจัดหมู่
หนังสือกฎหมายไม่สมบูรณ์ ขาดเนื้อหาบางเรื่องและเนื้อหาไม่เรียงลำดับ คำศัพท์กฎหมายมีน้อย
และไม่ตรงกับกฎหมายไทย ดรรชนีมีคำศัพท์ทางกฎหมายน้อย

จากการสำรวจเลขหมู่จากบัตรรายการหนังสือภาษาไทยจากห้องสมุดกฎหมาย 3 แห่ง
คือ ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหอสมุดกลาง
กระทรวงยุติธรรม และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หัวเรื่องที่กำหนดไว้จำนวน 676 หัวเรื่อง
ปรากฏผลคือระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์มีเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่อง 487 หัวเรื่อง คิดเป็น
ร้อยละ 72.04 มีจำนวนเลขหมู่ที่ใช้ทั้งหมด 202 เลขหมู่ และมีจำนวนเลขหมู่ที่มีการใช้ซ้ำกัน
หัวเรื่องที่แตกต่างกันจำนวน 103 เลขหมู่ คิดเป็นร้อยละ 50.99

ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันมีเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่อง 467 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ
69.08 มีจำนวนเลขหมู่ที่ใช้ทั้งหมด 303 เลขหมู่ และมีจำนวนเลขหมู่ที่มีการใช้ซ้ำกันหัวเรื่องที่
ต่างกันจำนวน 118 เลขหมู่ คิดเป็นร้อยละ 38.94

ระบบทศนิยมของดิวอ์ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 17 และแผนการจัดหมู่หมวด 343 และ 347 สำหรับหนังสือกฎหมายไทยของหอสมุดกลาง กระทรวงยุติธรรม มีเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่อง 447 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 66.12 มีจำนวนเลขหมู่ที่ใช้ทั้งหมด 261 เลขหมู่ และมีจำนวนเลขหมู่ที่มีการใช้ซ้ำกันหัวเรื่องที่ต่างกันจำนวน 109 เลขหมู่ คิดเป็นร้อยละ 41.76 ส่วนระบบทศนิยมของดิวอ์ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 20 มีเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่อง 435 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 64.35 มีจำนวนเลขหมู่ที่ใช้ทั้งหมด 238 เลขหมู่ และมีจำนวนเลขหมู่ที่มีการใช้ซ้ำกันหัวเรื่องที่ต่างกันจำนวน 101 เลขหมู่ คิดเป็นร้อยละ 42.43

จากการศึกษาระบบกฎหมายของไทยและต่างประเทศ พบว่า ถ้าแบ่งระบบกฎหมายตามที่มาของกฎหมายแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบกฎหมายจารีตประเพณีซึ่งเป็นระบบกฎหมายใช้ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา โดยมีที่มาของกฎหมายเรียงตามลำดับความสำคัญคือ คณิตพิพากษาของศาล กฎหมายจารีตประเพณี และกฎหมายลายลักษณ์อักษรซึ่งออกโดยรัฐสภา หนังสือกฎหมายของระบบนี้จะมีการแบ่งแยกแหล่งที่มาอย่างชัดเจนระหว่างแหล่งปฐมภูมิ คือ ตัวบทกฎหมาย กับแหล่งทุติยภูมิ คือ ตำราต่าง ๆ ส่วนอีกระบบคือ ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร เป็นระบบกฎหมายที่ใช้ในภาคพื้นยุโรปและทวีปเอเชีย โดยมีที่มาของกฎหมายเรียงตามลำดับความสำคัญคือ กฎหมายลายลักษณ์อักษร จารีตประเพณี คณิตพิพากษาของศาล และความเห็นของนักนิติศาสตร์ หนังสือกฎหมายของระบบนี้นิยมแบ่งตามเนื้อหาออกเป็นกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชน และยังสามารถแบ่งออกเป็นตัวบทกฎหมายและหนังสือตำราทางกฎหมายได้อีกด้วย

กฎหมายอเมริกันเป็นกฎหมายในระบบกฎหมายจารีตประเพณี ซึ่งเป็นระบบที่ยึดถือกฎหมายจากแนวบรรทัดฐานคณิตพิพากษาเป็นหลัก แต่ปัจจุบัน กฎหมายลายลักษณ์อักษรมีความสำคัญและเพิ่มจำนวนมากขึ้น กฎหมายอเมริกันมีลำดับที่มาจากรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายจารีตประเพณี หลักเอควิตี้ กฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับตัวอย่าง หลักกฎหมายจารีตประเพณี ซึ่งเรียบเรียงเป็นลายลักษณ์อักษรและความเห็นของนักนิติศาสตร์ กฎหมายลายลักษณ์อักษรสามารถจัดแบ่งตามลำดับชั้นของกฎหมายได้เป็น 8 ลำดับ คือ รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา สนธิสัญญา รัฐบาลผู้ติของรัฐบาลสหรัฐ คำสั่งฝ่ายบริหารรัฐบาลกลาง ระเบียบและกฎข้อบังคับของฝ่ายบริหาร รัฐธรรมนูญของมลรัฐ รัฐบาลผู้ติของมลรัฐ ข้อกำหนดและระเบียบของฝ่ายบริหารมลรัฐ และเทศบัญญัติและข้อบังคับขององค์การปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้กฎหมาย

อเมริกันยังมีแหล่งที่มาอันดับรอง คือ พจนานุกรม สารานุกรม ตำราเรียน รายงานคำพิพากษา วารสารทางกฎหมาย บริการเอกสารให้เป็นปัจจุบัน และอื่น ๆ กฎหมายอเมริกันอาจจะแบ่งแยก ออกเป็นกฎหมายกับหลักความยุติธรรม กฎหมายสารบัญญัติกับกฎหมายวิธีสบัญญัติ และกฎหมายมหาชน กับกฎหมายเอกชน แล้วแต่กรณี

กฎหมายไทยเป็นกฎหมายในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ตัวบทกฎหมายจะมีรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุด และจัดทำกฎหมายในรูปแบบของประมวลกฎหมาย และกฎหมายลำดับรอง คือ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง พระบรมราชโองการ ประกาศของ ทางราชการ และกฎหมายท้องถิ่น กฎหมายไทยสามารถแบ่งแยกตามเนื้อหาของกฎหมายออกเป็น 3 ประเภทคือ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน และกฎหมายระหว่างประเทศ

หนังสือกฎหมายไทยสามารถจัดแยกประเภทออกเป็น ตัวบทกฎหมาย ราชกิจจานุเบกษา รายงานการประชุมร่างกฎหมาย รายงานการประชุมรัฐสภา คำพิพากษาศาล และตำรากฎหมาย

จากการเปรียบเทียบกฎหมายอเมริกันกับกฎหมายไทยไม่มีความแตกต่างในเรื่องการมี รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นที่มาของกฎหมายลำดับแรก และการจัด ประเภทของกฎหมาย ข้อแตกต่างคือ กฎหมายลายลักษณ์อักษรมิได้มีลักษณะ เป็นประมวลกฎหมาย แต่เป็นการรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน ส่วนกฎหมายไทยนั้น กฎหมายลายลักษณ์อักษร จะหมายถึง ประมวลกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีข้อแตกต่างในเรื่องการจัดลำดับชั้นของกฎหมายลาย ลักษณ์อักษร และวรรณกรรมกฎหมาย

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์ ระบบหอสมุดรัฐสภา อเมริกัน ระบบทศนิยมของดิวอี้ การสัมภาษณ์บรรณารักษ์จัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย ของห้องสมุดจำนวน 7 แห่ง และผลจากการสำรวจบัตรรายการหนังสือภาษาไทยในห้องสมุด กฎหมายจำนวน 3 แห่ง ได้ผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 ที่กำหนดไว้ว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือ ซิลเลอร์มีโครงสร้างของระบบเหมาะกับหนังสือกฎหมายไทยมากกว่าอีก 2 ระบบ โดยปรากฏผล

จากการศึกษาว่าระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์มีข้อดีมากกว่าระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันและระบบ
 ทศนิยมของดาวี่ในแง่ของโครงสร้างระบบดังนี้

1. มีความสมบูรณ์ของโครงสร้าง เลขหมู่ซึ่งเอื้อต่อการจัดหมู่หนังสือกฎหมายไทย
2. มีการเรียงลำดับเนื้อหาตามรูปแบบของกฎหมายไทย
3. มีศัพท์ตรงกับกฎหมายไทยมาก
4. สัญลักษณ์เป็นเลขทศนิยมง่ายแก่การจดจำ
5. ตารางช่วยใช้เลขทศนิยมเป็นสัญลักษณ์และเป็นตารางแบบง่าย ๆ ใช้แบ่งย่อยใน
 การจัดหมู่หนังสือกฎหมายโดยเฉพาะ

อย่างไรก็ตาม ระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์มีข้อเสีย คือ

1. ไม่มีการพัฒนาระบบการจัดหมู่นี้เลยนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 ทำให้ขาดเลขหมู่
 สำหรับเนื้อหากฎหมายใหม่
2. ไม่มีบรรณานุกรมช่วยค้นหาเลขหมู่

แต่ข้อเสียทั้ง 2 ข้อนี้ กลับไม่เป็นปัญหาสำหรับบรรณารักษ์ที่ใช้ระบบการจัดหมู่นี้ เนื่องจาก
 เลขหมู่ที่กำหนดไว้เป็นเลขทศนิยม 3 หลัก ซึ่งกำหนดไว้โดยประมาณว่ามี 1,000 เลข แต่
 กำหนดไว้ในระบบการจัดหมู่ไม่ถึงจำนวนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้บรรณารักษ์กำหนดเลขหมู่เพิ่ม
 ได้ตามความเหมาะสม และบรรณารักษ์ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับบรรณานุกรมว่า บรรณารักษ์ที่ใช้ระบบ
 การจัดหมู่นี้ไประยะเวลาหนึ่งจะสามารถกำหนดเลขหมู่ได้โดยไม่ต้องกังวลกับเรื่องการไม่มีบรรณานุกรม
 ช่วย เนื่องจากการเรียงลำดับเนื้อหาตามแบบกฎหมายไทยและการมีโครงสร้าง ตลอดจนเลขหมู่ที่
 ง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อนของระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์เอง

นอกจากนี้เมื่อทำการสำรวจเลขหมู่จากบัตรรายการหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดกฎหมาย
 ทั้ง 3 แห่งแล้ว บปรากฏว่าเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หัวเรื่องแล้ว ระบบการจัดหมู่หนังสือ
 ซีลเลอร์มีเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่องมากที่สุด คือ ร้อยละ 72.04

ส่วนระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน เป็นระบบการจัดหมู่ที่พัฒนาเลขหมู่ขึ้นตามการเติบโตของหนังสือในหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน เป็นระบบที่มีสัญลักษณ์ง่ายแก่การจดจำ และขยายได้ละเอียด เนื่องจากเป็นการรวมอักษรโรมันกับเลขทศนิยมและมีตารางช่วยขยายเนื้อหาหลายประเภท แต่ข้อเสียที่สำคัญของระบบการจัดหมู่นี้สำหรับหนังสือกฎหมายไทย คือ ไม่มีหมวดหมู่สำหรับหนังสือกฎหมายไทยเท่าที่ควรจัดหนังสือกฎหมายไทยกระจายไปตามหมวดต่าง ๆ มีผลให้เนื้อหาไม่เรียงลำดับกัน และยังขาดเลขหมู่สำหรับเนื้อหาบางเรื่อง ซึ่งเป็นปัญหากับบรรณารักษ์มาก เนื่องจากระบบการจัดหมู่ไม่เอื้ออำนวยต่อการกำหนดเลขหมู่เอง ในเรื่องของคำศัพท์กฎหมายไม่ค่อยตรงกับกฎหมายไทย และดรชนี้ค้นหาเลขหมู่สำหรับหนังสือกฎหมายไทยมีคำศัพท์น้อยเกินไป ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับบรรณารักษ์เช่นกัน เนื่องจากระบบการจัดหมู่ที่กำหนดเลขหมู่ไว้อย่างละเอียดและแน่นอน

โครงสร้างระบบทศนิยมของดิวี่มีข้อดีในเรื่องสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นเลขทศนิยมและการมีตารางช่วยหลายตาราง แต่มีข้อเสียคือ โครงสร้างของระบบการจัดหมู่หมวดกฎหมายไม่สมบูรณ์สำหรับหนังสือกฎหมายไทย ขาดเนื้อหาบางเรื่องและเนื้อหาไม่เรียงลำดับ แม้แต่กฎหมายประเภทเดียวกันก็ถูกกำหนดไว้ในเลขหมู่ซึ่งอยู่ห่างกันมาก และจากปัญหานี้เองเท่าที่หอสมุดกลาง กระทรวงยุติธรรม จัดทำเลขหมู่สำหรับประมวลกฎหมาย 4 ประเภทขึ้นใช้เอง โดยปรับปรุงจากระบบทศนิยมของดิวี่ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 17 และยังใช้ได้ตราบจนถึงปัจจุบัน แต่แผนการจัดหมู่ที่มีได้แพร่หลายนัก บรรณารักษ์ในห้องสมุดที่ใช้ระบบการจัดหมู่เหล่านี้ต่าง ๆ จึงยังคงประสบกับปัญหาในการจัดหมู่หนังสือกฎหมาย นอกจากนี้คำศัพท์ทางด้านกฎหมายมีน้อย ไม่ตรงกับกฎหมายไทยและดรชนี้มีคำศัพท์สำหรับค้นหาเลขหมู่ทางกฎหมายน้อย

จากการศึกษาระบบกฎหมายจารีตประเพณี กฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายอเมริกัน และกฎหมายไทย ตลอดจนหนังสือกฎหมายไทย กฎหมายอเมริกันซึ่งเป็นกฎหมายในระบบกฎหมายจารีตประเพณีใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา อันเป็นแหล่งกำเนิดของระบบการจัดหมู่ทั้ง 3 ระบบ มีความแตกต่างจากกฎหมายไทยตั้งแต่เรื่องระบบกฎหมายที่ใช้ ซึ่งกฎหมายไทยเป็นกฎหมายในระบบลายลักษณ์อักษร เป็นผลให้มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดลำดับชั้นกฎหมายลายลักษณ์อักษรและประเภทของหนังสือกฎหมาย ตลอดจนลักษณะของกฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายอเมริกันให้ความสำคัญกับแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิ เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศอื่นที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี ในขณะที่กฎหมายไทยให้ความสำคัญกับการแบ่งแยกกฎหมายตามเนื้อความมากกว่า

อีกทั้งระบอบการปกครองที่ต่างกัน ทำให้การตรากฎหมายและลำดับชั้นของกฎหมายแตกต่างกันไปด้วย กฎหมายอเมริกันมีข้อไม่แตกต่างกับกฎหมายไทยในเรื่องการมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด และถือเอากฎหมายลายลักษณ์อักษร เป็นที่มาของกฎหมายลำดับแรกเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งกฎหมายได้เหมือนกันในบางกรณี คือ กรณีที่แบ่ง เป็นกฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ กับแบ่ง เป็นกฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชน แต่อย่างไรก็ตามระบบการจัดหมู่ทั้ง 3 ระบบที่ทำการศึกษานี้ สร้างขึ้นเพื่อจัดหมู่หนังสือในสหรัฐอเมริกา รวมทั้งหนังสือกฎหมายซึ่งผลิออกมาตอบสนองผู้ใช้กฎหมายอเมริกัน ดังนั้นระบบการจัดหมู่ทั้ง 3 ระบบ จึงไม่สามารถนำมาใช้จัดหมู่หนังสือกฎหมายไทยได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2 ที่กำหนดไว้ว่าระบบการจัดหมู่ทั้ง 3 ระบบสร้างขึ้นสำหรับจัดหมู่หนังสือในห้องสมุดต่างประเทศ ซึ่งมีระบบกฎหมายแตกต่างไปจากของไทย

ข้อเสนอแนะ

1. หากมีการจัดห้องสมุดเฉพาะทางด้านกฎหมาย บรรณารักษ์ควรเลือกใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์ ซึ่งเป็นระบบที่มีโครงสร้างเหมาะสมกับหนังสือกฎหมายไทยมากที่สุด ณ ขณะนี้
2. หากเป็นห้องสมุดสหสาขาวิชา ควรพิจารณาระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันและระบบทศนิยมของดิวอี้ เนื่องจากหนังสือกฎหมายเป็นเพียงส่วนหนึ่งของหนังสือทั้งหมด